

lemi izgalom volt – ha olykor keserves is, hiszen „rólunk szólt az a mese is” – „lebontani”, kritikailag kikövetkeztetni az iskola világában bekövetkező változások irányait. S most nincsenek változások. Többszörösen leszegett fejjel járunk, felnőtté váló gyermekeink, növendékeink, a szinpadra lépő fiatal táncosok előtt is. Nemcsak nekik, nekünk sincs jövőképünk (miközben olykor valamire való „múltképünk” sincs – lám, egy nemzedékkel utánunk már az elmúlt másfél-két évtized kollektív élményeit sem képesek, számunkra hitelen, kitáncolni igen tehetséges, jól nevelt ifjak). Pedig rossz lelkiismeretre talán nem lehet okunk. Olyan utat jártunk végig, amelyet végig kellett járni. Olyan reflexektől, normáktól szabadítottuk meg magunkat, környezetünket, amelyektől meg kellett szabadulni. És mégis ott a szemünk sarkában némi szégyenérzés.

Mint szájunk szélén az elhallgatás.

TRENCSENYI LÁSZLÓ

Informatika

Tetszetős könyv az Informatika. Nem kevés izgalommal és várakozással vettem a kezembe. Különösképpen amiatt, mert nagyon szerettem és szeretem Hanák Tibor könyveit, amelyek éppen ilyen kében pompáztak tiltott időkben a polcomon, s kéklenek ott ma is. Az már más kérdés, hogy ezt az „informatika”-könyvet nem biztos, hogy ki fogom tenni a polcomra, sem tiltott, sem szabad időkben, egészen egyszerűen azért nem, mert meglehetősen érdektelen könyvnek tartom. Ez persze pontatlanság, fogalmazzunk úgy, hogy messze a várakozásomon alul teljesített Kis Lajos, a kiadvány szerzője. Nem arról van persze szó, hogy én Kis Lajostól bármit is vártam volna, hiszen nem ismerem a szerzőt, de az informatika cím eltöltött várakozással. Ráadásul a Pedagógus Szakma Megújítása Projekt (PSzMP – vigyázz, fel!, megújulni, zsíros fizetésektől elhájásodott agyú pedagógusok!) adta vala ki a művet, fel kellett tehát tételeznem, itt valami felforgató szellemű, a szemléletemet alapjaiban megrendítő és megújító műről leszen nagyban szó. Azon felül, a munkát a Nemzeti Tankönyvkiadó adta ki, s ez, akárhonnan nézzük is, nem akármilyen. Mert ha egy tankönyvkiadó nemzeti, az ugye jelent valamit. E nemzeti jelleg nyilván azért kell hangsúlyozni, mert feltehetően tolongani kezdtek itten, Magyarországon a nem nemzeti, tehát a nemzetietlen tankönyvkiadók. És kezdtek előjönni a nem-nemzeti, mondhatni nemzetietlen tankönyveikkel. Mondjuk, az informatikát is kiforgatták volna az alapjaiból. No, persze nem annyira, mint azt Kis Lajos teszi, de Kis Lajos minden bizonnyal a Nemzeti Tankönyvvel szellemében arányosan cselekszik, mely elvek titkosan valahol lefektetve vannak, jó titkosan, nehogy a nemzet ellen ágálók egyike-másika kitapasztalja, ne. Ha már kiforgatjuk, mint tudjuk, a nemzet szempontjából forgassuk ki témánkat, s a kiforgatás bizonyára így lesz helyes. A hasznosság természetesen nem lehet kérdés vagy feltétel.

Mert mit mond az Informatika könyv (Tanulási segédlet a számítástechnika alkalmazásához Tanítóképző Főiskolások részére) önmaga címéről? Idézem:

„Valószínűleg ki fog derülni, hogy a címválasztás miatt nem érezzük kötelezőnek, hogy a megjelölt területnek-

akár csak szűk- keresztmetszetét is adjuk. Ez szándékunktól is, lehetőségeinktől is idegen. Nem tehetjük meg azonban, hogy a továbbiakban ne is essék róla szó, vagy legalább részben ne indokolnánk a választást.”

No, a fentebbi idézet több szempontból is elgondolkodtató. Mert mit jelent az, hogy a megadott cím jelezte területnek nem adom meg még a keresztmetszetét sem? A legfinomabb, amit válaszolhatok erre az, hogy nem jelent semmi jót, de mindenképpen gyanús. Mert ha címként azt adom meg, hogy Szilvásgombóc, akkor nem beszélhetek 133 oldalon keresztül a golyócsapágyakról, csak abból az apropóból, hogy mindkettőben felfedezhető a kerek forma. S ha már eltűnődünk e rövid idézet fölött, hadd jegyezzek meg valamit. A könyvet két lektor, *Dr. Iszák Ferenc* főiskolai docens Nyíregyháza Tanárképző Főiskola (írom, ahogy látom, központozást el-megtakarítva) és *Simon Imréné* fő-

iskolai adjunktus Szekszárd Pedagógiai Főiskola, és egy felelős szerkesztő, *Zsádonné dr. Szilasi Mária* jegyzi. Igen meglepő, hogy senkinek sem tűnt fel, hogy a függő beszédet *gondolatjelek* közé szokás tenni. A gondolatjel jellege pedig éppenséggel a space itt, space ott, space jobbról, space balról törvényben ragadható meg. Illusztrálandó: van kötőjel: messze-messze, és van gondolatjel, például: „területnek – akár csak szűk – keresztmetszetét”, – de nincs „területnek -akár csak szűk- keresztmetszetét” forma, mert nincs, mert valami vagy gondolatjel, vagy kötőjel, és nem kötőjel-gondolatjel –, innen egy lépés csak, hogy valaki vagy tudja a helyesírást, vagy nem tudja. Tankönyvről lévén szó, értelmetlen a finomkodás. Annál inkább nem, mert értelmetlen mondatok is sorjáznak a szövegben. A kilencedik oldalon például: „Ugyanakkor a köznapi szóhasználatban nem a vizsgálat és nem a pontszám alapján tartunk valakit intelligensnek, vagy tételezzük fel annak teljes hiányát.” Kérem, lektorok és felelős szerkesztő, tessenek már rákérdezni arra a betyár annak névmásra!

De a folytatás sem fénylik fel teljesen, „A kutatás -ha úgy tetszik- (sic, nem az én grafikám ez itt – H.P.) a tudományos vizsgálat nagyon is indokoltan kívánja meg a mérhetőséget, vagy ha ilyen önként nem adódik, akkor igyekszik a *azt* biztosítani. Ha most valaki felvetné, hogy itt szedési hibáról van szó – mert nyilván arról van szó a második mondatban –, s ne izéljek, annak nincs igaza. Mert ezen az oldalon két elszomorító tördelési hibára bukkan az olvasó: *felvonultat-nánk*, szerepel nem elválasztási helyzetben, s a lap alján még egy ilyesmi – *függő-en*. Az ilyen hibák a PC-k őskorában fordulak elő, de nem egy számítástechnikai ismereteket tartalmazó műben.

Hogy miért nem foglalkozom a könyvvel magával? Mert nem tartom töprengésre indítónak. Az irodalomjegyzékben megadott szerzők műveikben sokkal szerényebben és hozzáértőbben járják körül azt a témát, amit nem informatikának hívnak ugyan, hanem számítástechnikának, de hát Kis Lajos könyvének is épp annyi köze van az informatikához, mint Newtonnak az almához: a fejére esett. Csak Newton az almát almaként definiálta, s nem a gravitáció inkarnációjaként.

A tárgyalt könyv 328 forint. Sok, de a mai árakat figyelembe véve, talán még elfogadható. Lenne. Ha a könyv nem lenne mindössze kiváló munkák sovány, s megkockáztatatom, invenciótlan kivonata. Elképzelhető, hogy a legfelső oktatásban használható tankönyveknek az a sajátja, hogy messze alulmúlnak minden tudományos szintet? (Nemrég került a kezembe a Kvassay Szakközépiskola diákok által készített számítástechnikai (tan)könyve, mit mondjak, azt nagyon tudtam szeretni, mert az éppen az volt, ami.

Nem tudom, Kis Lajos könyvéből mit tanulnak meg a diákok. Lehet, hogy a DOS-t és a Windows-t ennek alapján fogják használni. Abban viszont majdnem bizonyos vagyok, hogy a magyar nyelv használatában megtántorítja őket ez a tankönyv.

Mondhatnók – megmaradva e modoros leckekönyvi beszédmódnál – „a *diszketteken* az információkat, programokat kötegekben, ún. *fájlokban* (file) tároljuk.”

Biztos az, hogy le kell magyarítani az angol szakkifejezéseket főiskolások számára? Mert mi van akkor, ha az angol *fast* szót akarom átírni fonetikusra? De miért is ez a szó jutott éppen eszembe?

HÁRSFAI PÉTER